

Obraćanje Anatoly Viktorova, šefa Ureda OHR-a u Mostaru

*Konferencija organizira Grad Mostar, Savez općina i gradova
FBiH, Savez opština i gradova RS, Kongres za lokalnu i
regionalnu saradnju Vijeća Evrope i Međunarodni centar za mir
Sarajevo, uz podršku Danskog vijeća za izbjeglice*

Dame i gospodo,

Politika je važna samo onda kada ima utjecaj na život i dobrobit građana, a u devet od deset slučajeva to se dešava na općinskom nivou. Zakoni su samo *zamisli* dok ne nađu svoje mjesto u općinskom pravilniku.

Mislim da ste svi vi upoznati s nedavnom teškom povijesti Mostara. Na ulicama oko nas politička i vojna drama, koja je obilježavala rat u Bosni i Hercegovini, odigrala se s intenzitetom i ljudskim žrtvama umnogome većim nego u bilo kojem drugom dijelu zemlje. A drama u Mostaru se odvijala na vrlo poseban način.

Ovakav obrazac nastavio se i u desetljeću nakon Daytonu. Mostar je bio svjedok pomirenja i opstrukcije, ekonomske stagnacije i djelomičnog oporavka, beskonačnih političkih i pravnih antagonizama, a u isto vrijeme, sposobnosti – poznate diljem Bosne i Hercegovine – da se zaobiđu velike (često nepotrebne) poteškoće i iznađu provodiva rješenja.

Cijeli politički spektar izložen je ovdje, u okolnostima u kojima su prisutna najvažnija građanska pitanja kao što su stambena pitanja, obrazovanje, popravak infrastrukture, pružanje usluga i pogodnosti, stvaranje slobodnih radnih mjesta.

Stoga je ono što se vidi u općinskoj politici u Mostaru odraz šire politike Bosne i Hercegovine, te u isto vrijeme primjer toga kako se pristupa interesima građana (ne uvijek na najefikasniji način) u kontekstu jedne urbane zajednice.

Danas je utjecaj državne politike Bosne i Hercegovine umnogome povoljan – zbog toga što je zemlja sada potpuno posvećena euro-atlantskim integracijama i dobrobitima koje one mogu donijeti. Detalji pregovora o Stabilizaciji i pridruživanju možda nisu poznati većini ljudi, ali su, vjerujem, vrijednosti na kojima počiva zajednica država Evrope 21. stoljeća, nešto što je velika većina građana razumjela i prihvatila.

Te vrijednosti uključuju podržavanje i zaštitu principa neovisnog pravosuđa i policije kako bi građani imali zakonsku zaštitu i fizičku sigurnost; unapređivanje prilika za stvaranje slobodnih radnih mjesta kako bi pojedinci i zajednice osjetile korist od ekonomskog razvoja; poštovanje međunarodnih konvencija (uključujući Evropsku povelju o lokalnoj samoupravi), ne zbog toga što one zrače nekom magičnom moći, nego zbog toga što se pokazalo da funkcioniraju u drugim zemljama; izgradnju građanskog društva koje priznaje i poštuje ljudska prava; te osiguranje odgovarajuće naobrazbe i svjetlije budućnosti djeci i mladim ljudima.

Na to se svode euro-atlantske integracije, na to se svodi najveći broj reformi koje se poduzimaju na nivou Bosne i Hercegovine. Širom zemlje počinjemo osjećati pozitivan utjecaj ovih vrijednosti – došlo je, na primjer, do značajnog napretka u poboljšanju poslovnog ambijenta kojim se potiču ulaganja i prilike za nova radna mjesta; ostvaren je pozitivan pomak i u slučaju reforme policije i pravosuđa.

Onda nije slučajno da isti principi predstavljaju temelj političkih inicijativa koje se provode u Mostaru.

Kao uvijek, Mostar je mikrokozam onoga što se događa na nivou države, a u isto vrijeme njegovo je iskustvo posebno.

Dakle, šta se u Mostaru radi u smislu promicanja evropskih ideja? Kakav je napredak napravljen na općinskom nivou u cilju unapređenja neovisnog pravosuđa i policije, otvaranja novih radnih mjesta, primjene međunarodnih konvencija, izgradnje građanskog društva, odgovarajućeg pružanja naobrazbe?

Evo, da smo ova pitanja postavili samo prije nekoliko sedmica, odgovor bi bio negativan.

Grad nije uspio usvojiti budžet za 2006. godinu do kraja maja.

Radilo se o nečemu što mogu samo nazvati nečuvenim odsustvom brige glavnih stranaka u općinskom vijeću o ovom pitanju.

Građani Mostara, suvišno je reći, su bilo znatno više zabrinuti. Bili su, zapravo, ogorčeni očitom bešćutnošću njihovih političkih predstavnika.

Usvajanje budžeta trajalo je više nego što je trebalo, ali važno je da je sporazum na kraju postignut.

Neuspjeh političkog vrha da podijeli taj osjećaj hitnosti koji se razvio među stanovništvom ne predstavlja dobar nagovještaj za razvoj građanskog društva. Ipak, takvo društvo će početi postojati samo kada one snage koje su isključene iz političkih tokova – grupe mladih, sindikati, poslovna udruženja i tako dalje – budu zahtijevali uključivanje. Uoči oktobarskih izbora ovaj zahtjev se sve više i više čuje, u Mostaru i diljem zemlje.

Kad je u pitanju otvaranje novih radnih mjesta, ostaje nam da vidimo istinsku predanost političkih lidera koji su još uvijek na mrtvoj tački oko pitanja uspostave zavoda za urbanističko planiranje. Možda ste vi koji prvi put posjećujete Mostar impresionirani količinom gradnje koja se se odvija. Problem je to što se u odsustvu modernog sistema prostornog uređenja ovi radovi odvijaju posve nasumično, što znači da je obim gradnje manji nego što bi trebao biti – otuda manje radnih mjesta – a gradnja je manje koordinirana nego što bi trebalo – a otuda

manje koristi za grad u cjelini.

Nedostatak koordinacije u građenju znači to da se Mostar sada smatra kandidatom za UNESCO-vu listu ugroženih područja svjetske baštine.

To je tužan odraz gradske zbilje. Kombinacija lošeg političkog i administrativnog upravljanja stavila je na kocku status neprocjenjivog graditeljskog nasljeđa Mostara.

Mane mostarske administracije uglavnom se odnose na neizvršavanje onoga što je trebalo učiniti. Odgađanja u procesu reorganizacije gradske vlasti značila su zadržavanje vala novih naimenovanja u državnoj službi, tako da su službe koje se trebaju baviti hitnim pitanjima poput pružanja usluga sada nedovoljno popunjene ili nisu popunjene uopće.

Građani Mostara, međutim, postaju sve glasniji o ovim i drugim problemima.

U isto vrijeme, vrsta usluge koju bi administracija trebala pružati postaje sve jasnija, dok se BiH kreće dalje na putu euro-atlantskih integracija.

Građani znaju šta žele i imaju jasniju sliku o tome kako bi općina to trebala činiti.

Političari sada nadoknađuju propušteno.

Usprkos svojim nedostacima, općinska vlast u Mostaru prešla je veliki put. Siguran sam – i vjerujem da su građani Mostara sve više sigurni – da ovaj grad može završiti put do punog oporavka, uz pomoć onih glavnih evropskih vrijednosti koje su prihvatili građani Mostara i građani Bosne i Hercegovine u cjelini.

Hvala vam.